

ДОДАТАК

БР. 100

**ДИРЕКТИВА ЦК РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ БУГАРСКЕ ОД ЈА-
НУАРА 1944 ГОД. СВИМ ПАРТИСКИМ РУКОВОДСТВИМА
ЗА СВЕСТРАНИ ОТПОР БУГАРСКОЈ ВЛАСТИ¹**

ЦИРКУЛАРНО ПИСМО БР. 2

ОКРУЖНИМ, РЕЈОНСКИМ, МЕСНИМ РУКОВОДСТВИМА
И ОРГАНИЗАЦИЈАМА, ПАРТИСКИМ ГРУПАМА И ЧЛАНОВИМА
РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ БУГАРСКЕ

Др.[аги] другови,

Рат је ушао у своју последњу одлучујућу фазу, када оба ратујућа блока усретређују своје главне резерве за последњи ударац. За тај ударац савезнички народи су на Московској и Техеранској конференцији припремили и сагласили своје планове. Генерална офанзива, иако још у своме почетку, већ је у току, и она ће се разрасти ради брзог и потпуног уништења Хитлерове Немачке и њених вазала. Црвена армија наставља своју победоносну офанзиву. Англо-америчке војске појачавају свој притисак у Средоземљу, врше концентрације својих огромних снага ради продирања у Европу с југа и запада. Бомбардовања над Немачком и њеним вазалима узимају страховите размере. Устанички покрети у земљама које је поробила Немачка све се више шире, обухватају нове рејоне и носе тешке ударце Хитлеровој ратној машини. Очигледан је близак и потпун слом фашистичке Немачке.

У таквом тренутку управљачка фашистичка клика у Бугарској својом злочиначком, безумном политиком наставља савез са Немачком и тиме је бацила земљу у пламен рата. Бомбардовања Софије, Дупнице и других места дају реалну претставу њ ужасима и пустошењима која носи рат. Брзо нестаје илузија о томе како Бугарска, настављајући политику савеза

¹ Препис оригинала, на бугарском језику, налази се у архиви Историског одељења ЦК СК Македоније. Тачан датум није утврђен.

са Немачком, може да остане по страни од вихора рата. **Бугарска је већ у рату. У блиској будућности она ће бити претворена у арену широких опустошавајућих ратних акција.**

Данас ратна питања узбуђују сваког бугарског грађанина. Вера у немачку победу коначно је расклимана. Ретки су они бугарски грађани који, из глупости или издајства, и даље верују у победу Немачке.

Неред и збрка је обухватила фашистички табор. Регентстао и влада не могу и нису у стању да нађу излаз за земљу из тог тешког положаја, до кога ју је довела њихова злочиначка политика. Отворена државно-политичка криза продубљује се и поштрава, нарочито активним ступањем Бугарске у рат и појачаним бомбардовањем бугарских градова. Њено неодложно решење поставља се великом оштрином. Питање како да се спасе Бугарска је питање у чијим рукама треба да буде државна власт, у рукама фашиста или у рукама народно-демократске управе Отечественог фронта.

Снаге Отечественог фронта су у стању, могу и треба да даду то решење. Фашистичке снаге се топе. Морално-политички распад фашистичког табора јача. Распада се постојећа друштвена дисциплина. Било је довољно једно јаче бомбардовање па да се **јави озбиљно растројство и паника у државном апарату.**

Упркос очигледном фијаску њихове пронемачке политике, регентство и влада настављају слепо да извршавају Хитлерове наредбе, да гурају земљу у пропаст. С друге стране, немачки окупатори, пратећи великом пажњом и немиром непријатељско држање бугарског народа према њима, немоћ и колебљиве мере њихових агената, спремају се да грубом силом осигурају себи територију Бугарске и њена богатства, као важну стратегиску базу за претстојеће војне акције у самој Бугарској. **Земљи прети потпуна немачка окупација.**

Бугарска може и треба да буде спасена. Снаге народа и армије² су довољне да би решиле тај задатак. Противу њих немачки окупатори не могу да супротставе своје снаге и у довољној количини, нарочито у овом тренутку када се Хитлерове армије на Источном фронту топе, када Енглеска и Америка припремају подухвате великих размера. Али те снаге треба брзо мобилисати, организовати и брзо ставити у акцију под борбеном заставом Отечественог фронта, у савезу са савезничким и балканским народима допринети брзом и потпуном слому хитлеровске Немачке и њених слугу. Тако ће Бугарска бити спасена и њој ће бити осигурано достојно место у породици слободних народа, **као слободна, независна, демократска и снажна држава.**

Међутим, рокови за спасење Отаџбине су веома кратки. Сваки изгубљени дан излаже земљу смртној опасности. Да се

² Бугарска армија

не би заостајало за догађајима, већ да би се овладало њима, Партија предузима чврст курс ка организовању конкретних акција, **ка ширењу и јачању борбе у свима њеним формама и свима манифестацијама друштвеног живота у циљу** неодложног обарања власти данашње владе и образовања народно-демократске владе Отечественог фронта.

На Партији лежи велика историска одговорност за будућност земље, за будућност бугарског народа. Ради брзог и практичног решења горњег задатка ЦК Партије наређује:

1. Да свака партиска организација — окружна, рејонска, месна итд. изврши неодложну и потпуну мобилизацију својих снага, да их постави на њихово борбено место и да их задужи конкретним радом:

Сазнати расположиве партиске снаге — где оне раде, како се оне најцелисходније могу користити као организатори и руководиоци **конкретних акција**, — у предузећима, квартовима, селима, касарнама, четничким одредима итд., и **као борци у одговарајућој борбеној групи и одреду**.

Пронаћи све бивше и старе партијце, оне који су привремено отпали или се отргли, нарочито оне који имају везе и утицај међу радницима, сељацима и осталим друштвеним слојевима, при чему сваком конкретно прилазити ради његовог активног укључивања у ослободилачку борбу.

Привући Партији нове снаге из средине радника, сеоске сиротиње и све оне који су се истакли и који се истичу у борби, који су одани ствари и смели.

Најшира мобилизација и активно укључивање ремсове омладине³ у борбу. Искоришћавање сваког ближег или даљег симпатизера Партије за мобилизацију и организовање борбене масе. Цела Партија и БРМС да ставе у борбену приправност своје снаге, организоване у бојним групама и одредима, спремне неодложно да започну акције појединачно или масовно; увући у акцију све те Партији блиске снаге ради организовања, распиривања и руковођења народном борбом.

2. Да партиска руководства — окружна, рејонска, месна и др. обезбеде конкретно и непосредно руководство и контролу приликом практичног организовања акција; **отстранити сваки формалистички и бирократски метод у спровођењу руководећих функција и свако формално схватање партиских наредби**.

Донети конкретне одлуке, израдити конкретне планове и неопходне мере ради њиховог практичног извршавања; ударити против сваког опортунисте и његове пасивности, појава и тенденција које коче организацију и спровођење акција.

³ БРМС-Бугарски раднички младешки с јуз (Бугарски раднички омладински савез)

3. Организовање одлучних и смелих акција:

Да свака партиска организација, група или поједини партијац сазна и за најмање незадовољство и да искористи сваки повод за конкретно организовање масовних борбених иступа за заштиту непосредних економских и политичких интереса радника, сељака и осталих народних слојева; путем одлучних и смелих акција извршити мобилизацију најширих народних маса за борбу; организовати конкретне акције — скупове, митинге, демонстрације и др., организовати општенародну борбу за мир, да би се избегли ужаси рата и бомбардовања бугарских градова.

Одлучним и смелим акцијама савладати полицака ограничења, забране и терор, да би се осигурао размах и борбени ход маса. На тој основи **стварати борбене групе** за заштиту акција и савлађивање полицаког терора, стављајући у дејство сва могућа средства: батине, камење, кочеве, укључујући хладно и ватрено оружје. Приликом масовних борбених иступа пронаћи руководне органе, који ће преузети на себе руковођење борбом. Маса, на челу са својим руководним органима, треба саме да приступе решавању својих захтева — да разграбе државна и немачка складишта хране, одела, оружја, да поврате производе које су им отеле владине власти, да скрате радно време, гоне и физички уништавају издајнике међу радницима, сељацима и др., да ослободе затворенике итд.

На основу тих масовних борбених иступа изграђивати органе Отечественог фронта, који ће стајати на челу општенародне борбе.

4. Ширити и јачати борбу у свим њеним облицима и свима манифестацијама друштвеног живота.

Борбени иступ једног повода користити као полазну тачку за нову борбу. Штрајк у једном предузећу користити за штрајк у другом предузећу. Сваки борбени иступ **распламтети до отвореног сукоба са фашистичком влашћу, нарочито са полицијом.** Те сукобе развијати до масовних оружаных сукоба, **до отворених радничких, сељачких и војничких побуна.**

5. Ширење и активирање устаничког партизанског покрета:

Партизански покрет треба да прерасте у масовну народно-ослободилачку устаничку армију; да се претвори у основни фактор и челни одред за мобилизацију народних маса у припреми и спровођењу општенародног оружаног устанка. Четнички одреди, смелим политичким и војним акцијама, треба да увлаче све шире и шире народне масе у одлучну оружану борбу и на тој основи да расту бројчано и да повећавају број самих одреда.

Сваки одред, који је стекао искуство заузимањем једне насељене тачке, треба да користи то искуство да би повећао своје

снаге и да би прешао на вишу етапу — да овлада групом насељених места, да овлада већим насељеним тачкама.

Устанички партизански одреди треба да пређу на одлучне акције, да изврше мобилизацију, да израсту до размера у којима ће моћи да овладају читавим рејонима и озбиљно да их штите, да у њима мобилишу широке масе као борце четничких одреда. Ти устанички рејони треба да послуже као полазна база за општенародни устанак, за установљивање народне власти.

Ради брзог и правилног решавања горњих задатака партиска руководства и организације треба да указују свестрану помоћ и сарађују за **учвршћивање бојних штабова оперативних зона, рејона и одреда**, за осигуравање стварног и конкретног руководства над разним бојним јединицама.

6. Разбијати фашистичку државну машину свим средствима и начинима: организовати активан отпор градског и сеоског становништва против пореза и глоба и свих осталих државних и општинских намета и реквизиције; гонити порезнике, егзекуторе, контролоре, реквизиционе комисије и др.

Ојачати саботаже како би пропале све владине мере — привредне, политичке, војне; уништавати архиве, мобилизациске налоге, спискове, саботирати грађанску мобилизацију; саботажа по фабрикама, на железницама, у рудницима, пристаништима, поштама, на телеграфу и др.

Палити и разносити државна складишта хране, одела, оружја и др., дезорганизовати транспортне везе; уништавати или овладати радио-пријемницима, овладати железничким станицама, чворовима, уништавати железничке уређаје, кидати телеграфске и телефонске линије и др.; уништавати полициско-казнене одреде, контрачете, народне издајнике и пљачкаше; овладавати полициским станицама; спречавати наоружане претставнике власти да се крећу и тероришу становништво; предузимати смеле борбене акције ради растројавања немачке ратне машине —разоружавати и уништавати немачке базе за снабдевање као и војне базе, групе, ешелоне, аеродроме и др.

На основу тих акција стварати борбене групе по местима, које ће прерасти у устаничке чете и одреде, предузимати и акције ширег размера. Нека расту и јачају комитети Отчественог фронта као руководећи органи целокупне ослободилачке борбе.

7. Свестрана, конкретна и брза припрема свенародног устанка ради обарања с власти пронемачке владе и образовања владе Отчественог фронта: извршити брзу и свестрану политичку и војну мобилизацију здравих патриотских снага у народу и армији путем најактивнијих и смелих акција; спровести масовну свестрану политичку активност објашњавања, нарочито по питању бомбардовања; обухватити евакуиране и укључити их најактивније у борбу за мир, против злочиначке владине политике.

Пуна сарадња и учешће читаве Партије у изградњи војне и политичке организације Отчественог фронта:

а) изграђивање комитета Отчественог фронта по свим местима као руководећих органа ослободилачке борбе;

б) ширење и прелажење ка смелим и конкретним акцијама партизанских одреда, бојних група по местима, војних комитета и бојних група по касарнама, јединицама итд.; уложити изванредне напоре да би се придобила патриотска официрска и војничка маса ради укључивања у народну борбу.

На тој основи доспети до тога да се овлада читавим бојним јединицама, гарнизонима, да се припреми прелаз мањих и већих војних јединица на страну устаничких одреда; дејствовати у правцу брзог повећавања и наоружавања бојних снага Отчественог фронта.

Мобилизацију и припреме народних снага за општи народни устанак вршити под паролама:

Истеривање Немаца из земље и кидање свих веза са хитлеровском Немачком и њеним савезницима.

Неодложно закључивање мира с Енглеском и Сједињеним Државама, за савез и искрено пријатељство са Совјетским Савезом и балканским земљама.

Неодложно повлачење окупационе бугарске војске из Југославије, Грчке и Албаније.

Свестрана заштита народних интереса, против експлоатације, пљачке и глади, против бесног фашистичко-полициског терора, за права и слободе, за неодложно ослобођење свих политичких затвореника, ликвидацију концентрационих логора, обустављање гоњења народних патриота.

Обарање с власти пронемачке владе — за владу Отчественог фронта.

Горње наредбе сва партиска руководства треба да прораде, усвоје и са њима упознају све организације, групе, поједине чланове и да предузму брзе и одлучне мере ради њиховог чврстог и доследног спровођења.

НА СМЕЛЕ АКЦИЈЕ!

СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

Јануара 1944 год.

ЦК РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ
БУГАРСКЕ

БР. 101

ПРОГЛАС НАЦИОНАЛНОГ КОМИТЕТА ОТЕЧЕСТВЕНОГ ФРОНТА БУГАРСКЕ ОД ФЕБРУАРА 1944 ГОД. БУГАР- СКОМ НАРОДУ¹

М А Н И Ф Е С Т БУГАРСКОМ НАРОДУ

БУГАРИ И БУГАРКЕ,

Бугарска је увучена активно у рат². Бомбардовања Софије, Дупнице, Враца и других тачака су само почетак. Ужаси рата сеју смрт и разарање по читавој земљи. Стотине хиљада бугарских становника, људи, жена, стараца и деце из градова и железничких центара напустили су своје домове и потуцају се по селима, остављени тамо под немогућим људским условима: по десет-петнаест људи спавају у соби, други у коњушницама и плевњама, голи и гладни, изложени епидемијама и сигурној смрти, а да нису сигурни од нових бомбардовања.

То је резултат неуспеле политике немачког царског двора и понемчене противнародне владе, филоваца³, божиловаца⁴ и других немачких агената. Али и то није све. Блиски дани донеће још страшније несреће народу и отаџбини; бићемо подвргнути разорним војним акцијама на копну, на мору и у ваздуху, са свих страна наше земље. Безумље и провокације божиловаца и дочохристоваца⁵ предвесник су буре страшније од оне која је задесила северну Италију — Италију Мусолинија.

Хитлерове слуге — плаћена немачка оруђа и народне убице прикривају своју злочиначку и издајничку политику према бугарском народу идејом уједињења бугарског народа. Познати методи минулих ратова — ускрсавање фердинандовштине и радославовштине. По трећи пут у нашој ближој тридесетогодишњој историји пролива се обилна бугарска крв и подижу се планине од људских костију, све у име националних идеала — уједињења Бугарске. По трећи пут проигравају се стварни национални идеали бугарског народа, и помоћу војних савеза са империјалистичком Немачком и ратовима са суседима, наро-

¹ Оригинал, отштампан на бугарском језику, налази се у архиви Историског одељења ЦК СК Македоније. Датум штампања није утврђен.

² Бугарска влада је 13 децембра 1941 год. објавила рат и Енглеској и Амерци

³ Присталице Богдана Филова, бившег претседника бугарске владе и члана регентског савета

⁴ Присталице Божилова, претседника бугарске владе после Богдана Филова

⁵ Присталице Доче Христова, министра унутрашњих послова бугарске владе 1943 године

чито са Србима, Бугарска је раскомадана уместо да је уједишена, бугарске земље поробљене, стотине хиљада избеглица, који су напустили своје домове, преплавили су нашу земљу. Бугарска, која је до рата цветала, привредно је разорена, економски и политички зависна, плус стотине хиљада удовица и сирочади, милијарде дугова итд. итд.

Бугарски народ није заборавио да је „Данев министар продао Силистру“, да је Радославов поробио Македонију, Тракију и Западне Покрајине, а да су се данашњи управљачи, следбеници Фердинанда и Радославова, ради савеза са Немачком одрекли присаједињења Северне Добруце Бугарској, јер Немачка није била сагласна, упркос томе што је на томе настојавала Русија.

Нема поштеног Бугарина који би био против уједињења нашег народа, али не путем ратова и авантура, не путем циљева у овом рату постављених од стране двора и владе, који немају ничег заједничког са чисто балканским интересима Бугарске. Они нашој држави и нашем народу стављају у задатак да раде на остварењу некаквог „новог реда“, да помажу да се наметне некаква „нова Европа“ под вођством Немачке — задатке повезане не са нашим националним и балканским интересима, већ са светском и империјалистичком политиком Немачке.

Нема поштеног Бугарина који не види и не осуђује политику фашистичке владе; нема таквог који не види близак слом немачких освајача, а тиме и слом Бугарске. Нема Бугарина који није свестан да пут решења националних идеала Бугарске може да буде само онај којим је пошла нова Југославија, давање пуне могућности балканским народима да се слободно самоопределе, слободно да одреде свој облик владавине. То се тиче и македонског народа, који такође води херојску борбу за своје национално ослобођење против освајача сваке врсте.

БУГАРИ И БУГАРКЕ,

Бомбардовањем Софије и других насељених места у Бугарској погођена је фашистичка државна машина, а државно-политичка криза прерасла је ИЗ БОРБЕ ПРОТИВ ПОЛИТИКЕ ДАНАШЊЕ ВЛАДЕ У КОНКРЕТНУ, НЕОДЛОЖНУ БОРБУ ЗА ВЛАСТ, ЗА НАРОДНОДЕМОКРАТСКУ ВЛАДУ. Издајничка влада не жели а и потпуно је непогодна да изврши одлучан преокрет, да прекине све везе са немачким окупаторима и истера Немце из наше земље. Она је продала Бугарску и све њене интересе Хитлеровој Немачкој, а са последњим одлукама Парламента коначно је потписала смртну пресуду народу. Надвладали су издајници који кажу: „Ако пропадне Немачка, да пропаднемо и ми“ — не питајући бугарски народ да ли он хоће да пропадне ради преступа авантуриста

То су злочиначке издајнице, које већ годинама нису хтеле да на време чују опомене најдостојнијих синова, као Георги Димитрова и госпoде из парламентарне опозиције, који су дубоком политичком проницљивошћу указивали и указују на једино правилан пут којим се може спасити Бугарска. То су оне исте издајнице које нису разумеле жеље бугарског народа, који из историског искуства зна да освајачки ратови, нарочито фашистичко-освајачки, не могу и неће решити националне идеале Бугарске.

Фашистичке злочиначке владе нису хтеле да чују искрене опомене наше ослободитељице Русије да је пут којим су оне пошле — пут тешких искушења за наш народ, пут немачке пљачке и господства над нашом земљом.

Оне нису хтеле да чују ни опомене три велика демократска савезника, који ће неминовно и у блиској будућности нанети одлучан удар разбојничкој Немачкој. Они су категорички опоменули бугарску владу, која је, уместо да предузме неодложне и конкретне мере како би отргла Бугарску од њеног савеза са Немачком, с цинизмом изјавила да је Бугарска невина а сама она, она' освајач, жртва неизазваних напада. Политичка извртања неће отклонити ударце који су упућени Немачкој и њеним помагачима. Узроци ужасних удараца који се сваљују над бугарском земљом не могу се отклонити лажима и извртањима.

Та влада, која не служи своме народу и која га је оставила у положају објекта на који незаслужено падају удари демократских снага, треба што пре да насилно буде оборена с власти, а немачки окупатори свим средствима протерани из наше земље.

ЛАНАС СУДБИНА БУГАРСКЕ ЗАВИСИ ОД САМОГ БУГАРСКОГ НАРОДА И ЊЕГОВЕ АРМИЈЕ!⁶

Бугарски народ има у кога да се нада и нема од кога да се плаши. Немачке хорде су обеснажене; оне се бацају као рањена звер с фронта на фронт и немају снаге да би затвориле рану коју ће им отворити бугарски народ и армија, када их буду неодложним и брзим акцијама протерали из бугарске земље

Бугарски народ, армија и партизански одреди могу и треба да протерају Немце из наше земље, узимајући власт у своје руке.

Бугарски народ може и треба да наметне повлачење наше војске из земаља наших суседа који се херојски боре за с в о ј у с л о б о д у и независност, дајући нам пример и показујући нам пут за наше стварно ослобођење од немачко-фашистичког угње-

⁶ Мисли се на бугарску фашистичку армију, која је за време окупације, све до 9 септембра 1944 год., извршила масу зверстава над мирним становништвом Македоније и југоисточне Србије.

тавања, и који су наши највернији савезници у том тешком двобоју за слободу, народно-демократску, снажну и независну Бугарску, за уједињење Бугарске.

Бугарски народ може и треба неодложно **ДА ПРИСТУПИ СМЕЛИМ, ОДЛУЧНИМ И СИСТЕМАТСКИМ АКЦИЈАМА РАДИ ОБАРАЊА ИЗДАЈНИЧКЕ ВЛАДЕ С ВЛАСТИ, ЗА ЗАВОЂЕЊЕ СВОЈЕ ВЛАСТИ И ЗА ОБРАЗОВАЊЕ народноослободилачке отечественофронтоске владе.**

Само он може да оствари и оствариће националне идеале путем мирног и братског споразума са осталим балканским земљама и Совјетским Савезом и гарантоваће идеално стваралачки живот слободне, снажне и независне Бугарске.

У својој борби за мир, слободу и националне идеале бугарски народ није усамљен. С њим и за њега бори се и братска Русија, најмоћнија војна снага у свету. С њим и у његову корист боре се и ослободилачке армије Нове Југославије, на челу са легендарним народним вођом Титом. У његову корист су и победе великих сила Енглеске и Америке.

БУГАРИ И БУГАРКЕ. РАДНИЦИ И СЕЉАЦИ. ЧИНОВНИЦИ И ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ!

Евакуацијом градова, пасивношћу, савијањем леђа, страхом пред жртвама и ишчекивањем нећемо се спасти страховитих последица рата.

Фашистичка влада је ошамућена првим ударцем, после бомбардовања, а апарат јој је растројен. **ДА ЈОЈ НЕ ДОЗВОЛИМО ДА ДОЂЕ К СЕБИ!** Подигните се сви у смелу, неодложну и одлучну оружану борбу за обарање прогерманске владе и регентства!⁷ Оснивајте своју народну власт путем народних комитета Отчественог фронта! За кидање свих веза са Хитлеровом Немачком! За мир са Енглеском и Америком, за што уже пријатељство и савез са СССР-ом, са борбеном Новом Југославијом и другим суседима.

На све начине и свим средствима у борбу, организујући акције, скупове, митинге, демонстрације, штрајкове и др. Организовати општенародну борбу за мир! Укинути полициска ограничења и терор, да би се осигурао размах и борбени ход маса. На тој основи стварати отчественофронтоске наоружане борбене групе за одбрану акција и масовних устаничких партизанских одреда, до њиховог претварања у устаничку армију,

⁷ Иосле смрти цара Борнса, 1943 год., образовано је регентство од три члана у које су ушли: кнез Кирил (брат Борисов), Богдан Филев, дотадашњи председник владе, и генерал Михов, дотадашњи министар војске.

путем оружаних акција за неодложно и насилно обарање издајничке владе и протеривање немачких окупатора.

Не плаћати порез, гонити порезнике, егзекуторе, реквизиционе комисије, гонити фашистичку државну администрацију, полицију, претседнике општина, фашистичке посланике. Уништавати полициске команде, контрачете и истребљивати народне злотворе!

У процесу смелих акција изграђивати мрежу отечествено-фронтовских комитета, који ће бити истински претставници месне народне власти, за заштиту економских и грађанско-политичких права становништва. Само тако ће се спасти Бугарска.

БУГАРСКИ ОМЛАДИНЦИ И ОМЛАДИНКЕ!

На ваша плећа пашће огроман део народноослободилачког рата. Ваша дужност је да без одлагања заузмете предње редове у тој борби. Омладинским жаром и ентузијазмом ви ћете запалити све народне борце. Радите на придобијању армије за народну борбу! Ви ћете дати највише жртава у том рату, јер се он води против народних интереса, за рачун Немачке. Вашим смелим акцијама ви ћете скратити трајање рата, смањити жртве и осигураћете победу. Дигните се одмах на оружану борбу против народних непријатеља — Немаца и понемчених Бугара, против понемчене владе, за народно-демократску владу. Само тако ће се спасти Отаџбина и очувати живот нашег народа.

НАРОДНИ ПАРТИЗАНИ!

Ви сте први пошли путем смеле и пожртвоване борбе, дали сте драгоцене жртве за народну слободу, и зато сте народни љубимци. Тренутак данас налаже да проширите вашу организационо-политичку а нарочито бојну делатност. Повећавајте број одреда, све више увлачите у бој народне масе!

Заузимајте стратeгиски важне насељене тачке, рејоне, градове и села! Успостављајте народну власт Отчественог фронта! Мобилишите народне снаге! Ступајте у везу и борбене акције са бугарском армијом! **ДЕЈСТВУЈТЕ СМЕЛО, ОДЛУЧНО И НЕОДЛОЖНО!** Рокови су кратки. Међународни догађаји раде у нашу корист. Победа је блиска и сигурна. Ми ћемо је постићи херојском и самопожртвованом борбом!

БУГАРСКИ ПОЛИТИЧАРИ, ЈАВНИ РАДНИЦИ, ДЕМОКРАТСКЕ, ПРИВРЕДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ!

Дванаести час је куцнуо. Отаџбина нам је већ под ударцима савезничких бомбардера, а сутра биће и под ватром њихове артиљерије и флоте. Нема места колебању и илузијама,

нема места концесијама било коме. Ви сте се сами убедили да су регентство и влада, уместо решења националних идеала, нашем народу донели страховиту гробницу. Нити регентство, нити влада, нити парламент могу развезати трагично завезани чвор око врата нашег народа.

Само смелим, неодложним и свестраним акцијама народа и армије, на челу са храбрим и смелим бугарским јавним радницима, који су искрено и без резерве стали у борбени фронт Отаџбине, успећемо да отклонимо последњи и коначни ударац од наше земље. Пропаганда је даље сасвим недовољна. Сваки од вас може и треба до крајњих граница да искористи свој политички и друштвени ауторитет, да поведе своје сараднике, војне и друге своје пријатеље и да их укључи у општенародну ослободилачку борбу за спас земље. Заузмите достојно своја места и заједнички да наставимо борбу за мир, за народно-демократску владу, за слободну, уједињену, демократску и снажну независну Бугарску.

Само храброшћу, самопожртвовањем, само брзим и смелим акцијама народа и армије, ми, СНАГЕ ОТЕЧЕСТВЕНОГ ФРОНТА, СПАШЋЕМО ОТАЏБИНУ!

СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

Фебруара 1944 год.

Бугарска

НАЦИОНАЛНИ КОМИТЕТ ОТЕЧЕСТВЕНОГ
ФРОНТА

БР. 102

ЦИРКУЛАРНО ПИСМО ЦЕНТРАЛНОГ КОМИТЕТА РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ БУГАРСКЕ ОД МАЈА 1944 ГОД. ЧЛАНСТВУ ПАРТИЈЕ¹

РАДНИЧКА ПАРТИЈА БУГАРСКЕ

Циркуларно писмо бр. 4

Окружним, рејонским и месним комитетима, свима организацијама, групама и члановима Радничке партије Бугарске.

Др.[аги] другови,

Догађаји се развијају муњевитом брзином и све више приближавају рат његовом коначном завршетку. Слом немачке војске на совјетско-немачком фронту принудио је Немце да окупирају своје сателитске земље једну за другом. Такву судбину очекује и наша земља. Она је смртно угрожена НЕМАЧКОМ ОКУПАЦИЈОМ. Очување Бугарске за Немце у новој ситуацији

¹ Оригинал, на бугарском језику, налази се у архиви Историског одељења ЦК СК Македоније.

добија изванредан значај. Она је важна немачка база у рату против Совјетског Савеза, против ослободилачке Југословенске армије и савезничких народа. Она је важан стратeгиски пут који везује разбацане немачке војске по Јеђејским острвима и Балкану. Бугарска чува југоисточну немачку позадину и истовремено служи као важан извор сировина, за којима хитлеровци осећају велику потребу. Губитак Бугарске значи распадање читаве немачко-фашистичке позадине на Балкану и на југоистоку.

Сачувати Бугарску од Немаца могуће је само путем овлађивања свих стратeгиских тачака и база у нашој земљи...² Немци теже да у рату против Совјетског Савеза искористе читаву земљу и армију. У том циљу, у испуњавању тих својих планова, Немци користе своје агенте из руководећег састава армије, државног апарата и владе. У томе им олакшава фашистичка клика на власти, која наставља да одржава злочиначки савез са Хитлеровом Немачком, да сурово убија бугарске патриоте, да слепо извршава Хитлерове наредбе. Као резултат настављања те злочиначке политике врши се масовна мобилизација у земљи, упућују се нове војне јединице према Југославији и Грчкој, концентришу се војне снаге према турској граници и Беломорској области, долази нарочитом јасноћом до израза опасност од упућивања наше војске у правцу Румуније и Северне Добруце против Црвене армије.

Свако даље настављање злочиначке политике савеза са Хитлеровом Немачком поставља земљу пред страшну националну катастрофу. Бугарски народ не треба ни по коју цену да то даље трпи, јер ће ускоро са још страшнијом снагом започети совјетска офанзива и Црвена армија ће стићи до граница Бугарске. Савезници се грозничавом брзином спремају да отворе други фронт на Западу. На Балкану тристохиљадна Југословенска, Титона армија, наноси тешке ударце немачкој војсци. Расте ослободилачки покрет у Грчкој, Чехословачкој, Пољској, Француској и другим земљама окупираним од Немаца. Савезнички народи на неће последњи поражавајући удар, који ће довести до потпуног слома Хитлерове Немачке.

Значајна је опомена коју је велики вођа и маршал Совјетског Савеза друг Стаљин у својој Првомајској наредби упутио сателитским земљама Немачке, међу њима и бугарском народу.

Наша Партија, бугарска јавност и цео бугарски народ треба из тога да извуку добру опомену, јер се та опомена упућује са највишег и најауторитативнијег места. Пред бугарским народом остаје последња могућност да се отргне од Хитлерове Немачке. Он треба стварно да узме своју судбину чврсто у своје сопствене руке и то треба да буде кроз НЕОДЛЮЖНУ И ОДЛУЧНУ БОРБУ

⁸ Документат је на овом месту оштећен.

ЗА ИСТЕРИВАЊЕ НЕМАЦА И НЕМАЧКИХ АГЕНАТА ИЗ АРМИЈЕ И ДРЖАВНОГ АПАРАТА, ЗА ОВАРАЊЕ ДАНАШЊЕ ВЛАДЕ И ФОРМИРАЊЕ ИСТИНСКЕ БУГАРСКЕ НАЦИОНАЛНЕ ВЛАДЕ, КОЈА ЋЕ ПРОИЗИЋИ ИЗ СНАГА ОТЕЧЕСТВЕНОГ ФРОНТА, КОЈА ЋЕ СПАСТИ ЗЕМЉУ ОД НАЦИОНАЛНЕ КАТАСТРОФЕ КОЈА ЈЕ УГРОЖАВА. Пут спасења земље је оружани свенародни устанак. Снаге тог свенародног устанка су ту — то су: **народ, армија³ и устаничке дружине**. Ге снаге, уједињене под тробојницом Отечественог фронта и под његовим руководством, могу и треба да спасу земљу, гонећи Немце из Бугарске и **кидајући злочиначки савез** са Немачком која пропада. То, међутим, треба да буде **брзо, неодложно, јер време не чека. Победа над Хитлеровом Немачком је блиска**. Тешко и горко Бугарској, ако нас победа савезничких народа затекне у Хитлеровом табору, ако она докраја остане да помаже смртног непријатеља слободољубивих народа који се херојски боре. У таквом случају Бугарска не може да рачуна на опроштај од стране тих народа. Наша земља треба на време да се отргне од Немаца и да заузме своје достојно место у породици слободољубивих народа, као слободна, независна, демократска и снажна држава. У тој својој тежњи бугарски народ може смело да рачуна на братску подршку Нове Југославије и њене ослободилачке армије, у којој наш народ треба да види свог блиског савезника у борби против заједничког непријатеља — немачких завојевача. Бугарски народ има и имаће подршку великог Совјетског Савеза и његове херојске Црвене армије, подршку свих слободољубивих земаља и народа. Та братска подршка гарантује сигурну победу нашем народу.

Организовање НЕОДЛОЖНИХ И ОДЛУЧНИХ АКЦИЈА против Немаца, немачке агентуре и свега што је немачко, ради њиховог истеривања из земље, ето то је основни задатак, који наша Партија и Отечествени фронт изванредном брзином треба да реше. За његово решење је неопходно:

1. ИЗВРШИТИ НА ВРЕМЕ МОБИЛИЗАЦИЈУ СВИХ СНАГА ПАРТИЈЕ, ОТЕЧЕСТВЕНОГ ФРОНТА И СВИХ ПРОТИВНЕМАЧКИХ ГРУПА И ЕЛЕМЕНАТА У АРМИЈИ И НАРОДУ, СПРЕЧИТИ НЕПОСРЕДНУ ОПАСНОСТ КОЈА УГРОЖАВА НАШУ ЗЕМЉУ:

а) одлучно ликвидирати сваку спорост и неодговорност у спровођењу партиских задатака, извршити најстроже проверавање како се конкретно решавају ови задаци, извршава мобилизација и најцелисходније користе партиске снаге;

б) мобилизацију националних снага поставити на широку основу; ујединити под тробојном националном заставом Отечественог фронта све што је противнемачко, свуда дејствујући

³ Бугарска армија, која је, све до 9 септембра 1944 год., верно служила Хитлеру и спроводила његове замисли на Балкану.

вешто — не у име Радничке партије, него у име Отчественог фронта, под главном паролем: **НАПОЈБЕ НЕМЦИ ИЗ БУ-ГАРСКЕ**;

в) свуда брзо стварати комитете, који ће организовати и руководити општенонародном борбом; ступати у контакт са свима јавним радницима, тражити њихову сарадњу и потстицати их на активан отпор против Немаца и немачке агентуре, укључити их активно у општенонародну борбу ради истеривања Немаца из земље;

2. Разбуктати свеобухватну општенонародну борбу и устанички покрет у земљи; свуда дејствовати БРЗО, СМЕЛО, НАСТУПА-ЈУЋИ. Главни задатак дана је да се неодложно предузму мере ради откривања распореда немачких снага, а свуда на време организовати уништавање немачких база и војних јединица — комуникација, штабова, гарнизона, друмова, стоваришта, ешелона, железничких транспората, бродова итд.

а) Организовати и максимално ојачати саботажу радника по предузећима која раде за Немце; организовати радничке акције противу Немаца и немачких агентура — скупове, митинге, демонстрације и штрајкове, припремити општи политички штрајк као подршку општенонародном оружаном устанку;

б) Организовати и ојачати борбу и саботажу бугарских железничара, телеграфо-поштара и других државних службеника; растројити железнички саобраћај, телеграф и телефон, не дозволити бугарским железницама, пристаништима, рудницима, поштама, телеграфима да их користе Немци. Нарочитом снагом дејствовати против пристаништа Бургас, Варна и Балчик;

в) Организовати и ојачати отпор сељака против одузимања пољопривредних производа, против реквизиционих комисија, општинских благајника, пореза и др.

г) Најшире мобилисати и укључити у борбу бугарску патриотску омладину из фабрика и радионица, железничких чворова и станица, пристаништа, школску омладину из градова и села у читавој земљи; омладина треба да указује свестрану помоћ и сарадњу устаничком покрету, да прикрива и чува народне партиоте, да партизанима открива и показује распоред и кретање непријатеља, масовно да ступа у устаничке дружине;

д) За свестрани развој устаничког покрета против Немаца и немачке управљачке клике ојачати постојеће партизанске одреде и дружине; створити нове одреде и дружине и концентрирати их према објектима за акцију. Све устаничке дружине треба да почну са неодложним и одлучним акцијама, да ступају у одлучну борбу против Немаца и у пламену борбе да се стварају нове устаничке дружине.

Устанички партизански одреди и дружине, помоћне борбене групе радника, железничара, телеграфо-поштара и др. треба да почну НЕОДЛОЖНУ БОРБУ, да ступе у акцију.

3. У самој армији развити активну кампању против немачких агената, за одбрану њене НЕЗАВИСНОСТИ, за заузимање стратегских тачака и база у земљи које се налазе у рукама Немаца, нарочито овлађивање Бургасом, Варном, Балчиком и Русемом, за недозвољавање да се бугарска војска упути ван граница Бугарске у интересу Немаца, у било ком правцу, за повлачење бугарских корпуса из Југославије и Грчке, за ОДЛУЧНЕ АКЦИЈЕ против свих покушаја окупације Бугарске и за истеривање Немаца из Бугарске.

а) Искористити све могуће индивидуалне и друге везе са патриотски расположеним официрима и војницима и вештим и упорним отечествено-фронтовским радом и споља организовати и подизати противнемачки патриотски покрет у Армији;

б) Потражити контакт са појединим официрима, командирима мањих или већих војних јединица, читавих гарнизона, радити на њиховом укључивању у борбу против Немаца;

в) Организовати јединство акције патриота у армији са устаничким народним дружинама; попуњавати састав народних дружина са војницима и официрима, који се налазе у опасности и које гони власт или чији опстанак у јединицама постаје опасан за њихов живот.

г) Припремити прелаз војних јединица окупационог корпуса на страну ослободилачке Југословенске армије ради заједничких акција против заједничког непријатеља — немачких окупатора; побунити сваку војну јединицу и овладати најближом стратегском тачком, при покушају да она буде упућена ван граница Бугарске, побунити или спречити упућивање и других војних јединица;

д) Избегавати оружане сукобе са нашом армијом, дејствовати смело и одлучно САМО против оних јединица које се упућују и дејствују против народних устаника; користити везе са армијом ради снабдевања устаника оружјем;

е) Војне јединице и устанички одреди и дружине, распоређени близу Југославије и Грчке, треба да се повежу и сарађују са југословенским јединицама и грчким партизанима против немачких освајача.

Народ, Армију и устаничке дружине подићи у неодложне, смеле и одлучне акције!

Све за спас Отаџбине од катастрофе!

Живела Бугарска!

Напоље Немци из Бугарске!

ГЕНЕРАЛНИ КОМИТЕТ РАДНИЧКЕ ПАРТИЈЕ
БУГАРСКЕ

Мај — 1944 г.

БР. 103

**ТЕЛЕГРАМ ПРВОГ АНТИФАШИСТИЧКОГ НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКОГ КОНГРЕСА АЛБАНИЈЕ ОД 16 ЈУЛА 1944 ГОД.
МАРШАЛУ ЈУГОСЛАВИЈЕ ЈОСИПУ БРОЗУ ТИТУ¹**

бр. П 4190

„Всфи народа Југославије, Врх. команданту НОВ и ПОЈ маршалу Титу.

Први антифашистички НО конгрес Албаније поздравља Вас, славног и сјајног вођу херојских народа Југославије и Ваших славних армија.

Ваше победе су биле и јесу висок пример и чврст морални стуб за албански народ и за угњетене народе Европе у њиховој борби противу фашизма и издајника.

У суровој и непрекидној борби коју су водили и воде народи Балкана противу фашизма, квислинга и реакционарних шовиниста рађа се и учвршћује братство и солидарност балканских народа, постављени су здрави темељи — једног новог демократског и народног Балкана.

Вашом херојском борбом, Вашом сјајном политиком остварило се јединство и братство народа Југославије. Борба народа Југославије била је и јесте велики потстрек, здрави стуб за све народноослободилачке покрете Балкана.

Ваша борба је гаранција братства балканских народа и остварења велике идеје за једну балканску конфедерацију.

І АНТИФАШИСТ. НАР. ОСЛОБОД.
КОНГРЕС АЛБАНИЈЕ

¹ Телеграм је прештампан из књиге депеша Главног штаба НОВ и ПО Македоније, која се налази у архиви Војноисториског института ЈНА.